

— Razlog nevaljanosti nije pravna nesigurnost, već nemogućnost istodobnog dvobračja.

Na str. 170. veli se, da se kod ženidbe nevaljane poradi kakove ženidbene zapreke smatra, da dana privola postoji sve dotle, dok se protivno ne utvrdi. — Ovo vrijedi dašto i za ženidbu nevaljanu poradi manjka forme.

Na str. 174. veli se: »Ako su pako spomenute osobe (t. j. mjesni Ordinarij i župnik) udarene crkvenim kaznama ekskomunikacije, interdikta ili suspenzije i o tom donešena odluka ili presuda, ne mogu valjano ženidbi prisustvovati. — Tu je valjalo istaknuti, prema kan. 1095 § 2., da rečeno ne vrijedi za svaku suspenziju, već samo za suspenziju ab officio.

Na str. 201. veli se, pozivom na c. 1—7 X, 3, 32: »Zavjet pak i naknadna svojbina razrešavaju neizvršenu ženidbu ipso jure«. — O razrešavanju neizvršene ženidbe naknadnom svojbinom nema na tim mjestima (c. 1—7, X, 3, 32) ni slova.

U jezičnom pogledu rabe se često bez potrebe latinski izrazi: determinirati, imediatno, impugnirati, indirektno, aplicirati, principi, regulirajuća, transformiran, intendiran, akomodirati, kontrahenti, obligatno, obligacija, nupturijenti, aktualno, kontrahirati (smetnju), rekurirati, seksualni (grijesi), tendirati, simulirati i dr.

Od pisarskih ili tiskarskih grešaka zapazili smo ove: »dakl« umjesto »dakle« (str. 20); »za koje« umjesto »za koju« (str. 26); »Dok postoji« umjesto »Kad postoji« (str. 27); »sklopljne« umjesto »sklopljene« (str. 37); »svečani zavjeta« umjesto »svečani zavjeti« (str. 59); »Impdimenta juris naturalis« umjesto »Impedimenta juris naturalis« (str. 60); »privremee« umjesto »privremene« (str. 60); »kod zapreka nemoći« umjesto »kod zapreke nemoći« (str. 61); »u ko-« umjesto »u korjenu« (str. 64); »uvesti« umjesto »navesti« (str. 79); »ad cansulta« umjesto »ad consulta« (str. 84. op. 5); »entecedit« umjesto »antecedit« (str. 98); »impedimentum dirimes« umjesto »impedimentum dirimens« (str. 105); »podvrgnuti« umjesto »podvrgnuti« (str. 142); »ad universitatem causerum« umjesto »ad universitatem causerum« (str. 177); »sponson traducere« umjesto »sponsam traducere« (str. 193); »bavati« umjesto »baviti«.

Uz ove opaske preporučamo nazočno djelo našem dušobrižnom svećenstvu.

Dr. Ruspini.

Lexikon für Theologie und Kirche. Zweite, neubearbeitete Auflage des Kirchlichen Handlexikons. In Verbindung mit Fachgelehrten und mit Dr. Konrad Hofmann als Schriftleiter herausgegeben von Dr. Michael Buchberger, Bischof von Regensburg. 10 Bände. Lex.-8° Freiburg im Breisgau, Herder. II. Band: **Bartholomäus** bis **Colonna**. Mit 6 Tafeln, 25 Kartenskizzen und 125 Textabbildungen. (IV u 16° S. u. 1024 Sp.; 6 S. Tafeln.) 1931. 26 M.; in Leinwand 30 M.; in Halbfranz 34 M.

Drugi svezak M. Buchbergerovog leksikona izašao je razmjerno brzo nakon prvoga. U 1024 kolone obuhvata oko 3000 članaka. U ovom svesku su na redu veoma važni bogoslovski i crkveni predmeti kao n. pr.

Beichte, Beruf, Bibel, Bolschewismus, Buddhismus, Calvinismus, Christentum, Codex i t. d. Teme od značenja i važnosti naročito su dobro i iscrpno obradene. Ističem baš: boljševizam, koji je obradio J. Schweigl S. I. profesor na orijentalnom institutu u Rimu. Člancima je kao i ovomu dodana i najznamenitija literatura uz naznaku izvora. Osim strogo teoloških disciplina, tu su zastupana sva pomoćna teološka područja i grane znanosti, koje živo zasijecaju u život i razvoj Crkve. Vrlo su dobro zastupane struje raznih vjerskih i protuvjerskih organizacija sa svima sektarskim izdancima njihovim. O njima osobito valja da su ljudi danas upućeni, jer pod vidom nekog vjerskog revnovanja i preporoda raznose među kršćanski puk svakovrsne vjerske i moralne zablude.

Kako sam kod izvještaja o prvom svesku spomenuo, ovo će djelo izvanredno dobro doći našem kleru i katoličkom laikatu. Treba ga samo često uzimati u ruku i kopati po njemu. Ističem vrlo uspjele dva umjetnička priloga, od kojih jedan donosi bizantinsku umjetnost, a drugi slike osobe Kristove od najstarijeg datuma dalje.

Međutim moram da ponovim ono, što sam zamjerio kod prvoga sveska. Ne samo da mi ostali, osobito mali narodi, prolazimo bez naročitog osvrtnja, nego što nam je napose krivo: o nama se netačno izvješćuje.

Belgrad, str. 126. stoji doslovce napisano: »Seit 1930 ist die Cyrillica nur noch kirchliche Schrift der Orthodoxen.« Šta ovo znači? Gdje je to autor našao i tko ga je o tom izvijestio?

Basilika, str. 23. »In Spalato mehrere Basiliken.« To je Solin. Ne spominje se ni »Forschungen in Salona« (I. i II.) njemačkih, ni »Recherches« danskih učenjaka.

Cattaro, str. 795. u zagradi: »serbisch: Kotor«. Nemamo ništa proti tome, da se kaže serbisch: Kotor, ali kad je iz Bulićeva pera — baš je moglo ostati i kroatisch: Kotor. Nikomu to niti bi bilo, niti bi smjelo biti krivo.

Chorbischof, str. 893. Manjka inače u literaturi poznati Eugraphus chorepiscopus u bazilici mučenika u Manastirinama u Solinu (Cfr. Kronotaksa solinskih biskupa u »Bogoslovskoj Smotri« 1912. br. 3. str. 238 i sl.; Cabrol: Dictionnaire d'arch. t. III. p. 1423, 1444; osobito: Gottlob Theodor: Der abendländische Chorepiscopat, Bonn 1928. str. 150.)

Blutrache, str. 405. Montenegro se ima pisati Crna gora.

Bogumilen, str. 419. Nije citirano Račkijevo djelo o Bogumilima, do sada još uvijek najbolje.

Bulgarien, str. 627. »Die lateinische Katholiken Bulgariens entstammten den Bogumilen«. Ova se tvrdnja, uzeta bez ograde, čini presmionom, naročito s razloga, što su se Bogumili radije znali poturčiti, nego pokatoličiti.

Moramo prigovoriti i pisanju imena naših gradova. Nije Diakovar, nego Djakovo; nije Agram, nego Zagreb; nije Karlowitz, nego Karlovci.

Među popisom saradnika nalazimo u II. svesku ime Don Frana Bulića. To nam je pouzdana nada, da će u budućim svescima barem ono, što se o nama bude donosilo, biti bez pogreške. Dakako: u pretpostavci,

da se njegov rukopis ne korigira s druge strane prije ulaska u štampu. A u koliko Msgr. Bulić ne bude mogao sâm svladati posao, naći će poma-gača, da se i dobroj volji redakcionog odbora izade u susret.

Dr A. Živković

1. — **Sebastianus Uccelo: Epitome morale-asceticum de Sacramenti poenitentiae ministerio.** Taurini, Marietti, 1930. Cijena L. it. 15.

2. — **Horae diurnae breviarum romani...** Pii Papae X auctoritate reformati: Editio IV, amplificata I, Taurinensis (Marietti) in-24 (cm. 10×15), juxta Typicam atque novissima S. R. C. normas et decreta, omnibus Officiis usque ad 1930 concessis proprio loco insertis. Rubro et nigro impressa, caractere magno, charta indica, subtili ac solida. Sine tegumento: Lib. it. 30.

1. — Pretpostavljajući potpunu bogoslovsku izobrazbu o sakramentu pokore, posebice u moralnom i asketskom pogledu, želi pisac da svećenicima dađe priručnik, koji će im pomoći, da budu potpuno poučeni o svemu, što im je potrebno u ispovijedaonici. Držim, da mu je to, u okviru, koji je sebi postavio, pošlo za rukom. Opširno prikazuje zadaću, svojstva i kreposti ispovjednikove. Osobito, među ostalim, ističe blagost, pa i onda, kad se mora dati opomena. Upozoruje i na to, da će svećenikova djelatnost u ispovijedaonici tek onda biti u punoj mjeri uspješna, kad za svoje penitente, bez obzira na ikakvu simpatiju, bude molio. Ono, što veli o plesovima, dobro je, općenito uzevši, jer ne smatra svaki ples bez daljnega grijehom, ali upozorava na okolnosti, koje ples čine grijешnim, posebice na t. zv. krabuljne plesove. Bilo bi dobro, kad bi ovom općenitom pogledu dodao i neke upute gledom na t. zv. moderne plesove, koji tako reći sami po sebi dovode do onih prilika, koje ples čine grijешnim. Pisac je to vjerojatno toga radi izostavio, jer smatra, i s pravom, da se u ispovijedi ne rješavaju čudoredni problemi objektivno, nego subjektivno, no držim, da uza svu blagost, koja je potrebna u ispovijedi, treba današnju generaciju, kad je to potrebno, finim i taktičnim načinom upozoriti na objektivnu nemoralnost, i to ne samo s propovijedaonice, nego i u ispovijedaonici. Govoreći o pitanjima u ispovijedi drži se pisac s pravom srednjeg puta, koji ne samo da ne zabacuje svako pitanje, nego neka smatra i potrebnima, ali stavlja pitanjima izvjesne granice i glede same stvari i glede načina. Osobito mi se čini ispravnim, što govori u poglavlju: »quando gravitas ob venialia« i »venialitates periculosiores«: tu se doista može desiti slučaj, kad će biti od velike koristi, a možda i potrebno na zgodan način odgoditi odriješnje, ali dakako ne na dugo! Zatim slijedi veliki traktat o djelatnosti ispovjednikovoj u ispovijedi, onda uputa u duhovno vodstvo i u naročite dužnosti pojedinih staleža. Kod prvoga se pisac kratko dotiče pitanja o ispovijedi po telefonu, ali ga ne rješava, nego samo spominje dvije sentencije. Vrlo je dobro, što kod duhovnog vodstva ističe slobodu penitentovu i pozitivnu metodu, kojom se zlu suprotstavlja dobro. I kod v a n j s k o g trapljenja je zauzeo vrlo dobro gledište, koje daleko više odgovara ispravno shvaćenoj askezi, nego neki pretjerani zahtjevi starijih auktora.

Knjiga je pisana s mnogo mara i shvaćanja ispovjednikove zadaće u današnje doba, pa je iskreno preporučujem.